

Іван Рудницький

Навчально-науковий інститут права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”,
аспірант кафедри кримінального права і процесу
Lev_Lviv@ukr.net

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ВИКРИТТІ КОНТРАБАНДИ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ УГРУПОВАННЯМИ

© Рудницький І., 2017

Розглянуто сутність міжнародної взаємодії щодо виявлення контрабанди наркотичних засобів, що вчиняються організованими злочинними угрупованнями. Визначено правові основи, які регламентують міжнародну взаємодію. Проаналізовано окремі нормативно-правові акти, які надають ефективну можливість міжнародної взаємодії. Запропоновано доповнення до окремих нормативно-правових актів, які покращать міжнародну взаємодію щодо виявлення і припинення контрабанди наркотичних засобів, що вчиняються транснаціональними, етнічними та економічними злочинними групами.

Ключові слова: правове забезпечення; правові акти; організована злочинна група; контрабанда; наркотичні засоби; міжнародна взаємодія; форми взаємодії.

Іван Рудницький

ПРАВОВЫЕ И ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ОСНОВЫ МЕЖДУНАРОДНОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ В РАЗОБЛАЧЕНИИ КОНТРАБАНДЫ НАРКОТИЧЕСКИХ СРЕДСТВ, КОТОРЫЕ СОВЕРШАЮТСЯ ОРГАНИЗОВАННЫМИ ПРЕСТУПНЫМИ ГРУППАМИ

Рассмотрена сущность международного взаимодействия относительно выявления контрабанды наркотических средств, которые совершаются организованными преступными группами. Определены правовые основы, которые регламентируют международное взаимодействие. Проанализированы отдельные нормативно-правовые акты, которые предоставляют эффективную возможность международного взаимодействия. Предложены дополнения к отдельным нормативно-правовым актам, которые улучшат международное взаимодействие относительно выявления и прекращения контрабанды наркотических средств, которые совершаются транснациональными, этническими и экономическими преступными группами.

Ключевые слова: правовое обеспечение; правовые акты; организованная преступная группа; контрабанда; наркотические средства; международное взаимодействие; формы взаимодействия.

LEGAL AND ORGANIZATIONAL FRAMEWORKS OF INTERNATIONAL CO-OPERATION ARE IN THE EXPOSURE OF CONTRABAND GOODS OF NARCOTIC FACILITIES THAT IS ACCOMPLISHED BY THE ORGANIZED CRIMINAL GROUPS

Essence of international co-operation is considered in relation to the exposure of contraband goods of narcotic facilities that is accomplished by the organized criminal groups. Legal frameworks that regulate international co-operation are certain. Separate normatively-legal acts that give effective possibility of international co-operation are analysed. Adding is offered to the separate normatively-legal acts, that will improve international co-operation in relation to an exposure and stopping of contraband goods of narcotic facilities that is accomplished by transnational, ethnic and economic criminal groups.

Key words: legal providing; legal acts; organized criminal group; contraband goods; narcotic facilities; international cooperation; forms of cooperation.

Постановка проблеми. Інтеграція України у європейське співтовариство, інтенсифікація міжнародного співробітництва в усіх сферах суспільного життя, зокрема й у напрямі протидії організований злочинності, одним із головних завдань визначають розробку дієвих механізмів здійснення міжнародної взаємодії у сфері кримінальної юстиції. Виконання завдань і реалізація правоохоронних функцій щодо виявлення і припинення контрабанди наркотичних засобів, що вчиняється транснаціональними, етнічними і економічними організованими злочинними групами, досягаються через діяльність оперативних підрозділів митних органів ДФСУ та СБУ із застосуванням великої кількості сил і засобів. У той самий час для здійснення цієї діяльності є необхідність удосконалення окремих форм міжнародної взаємодії щодо виявлення таких груп.

Аналіз дослідження проблеми. Питання проблем міжнародного співробітництва держав у боротьбі з організованою злочинністю досліджувались як на рівні дисертаційних досліджень О. І. Виноградової, І. В. Пшеничного, О. Т. Серватко, О. Ю. Шостко, так і в окремих працях О. М. Бандурки, Є. М. Блажківського, П. Д. Біленчука, Г. М. Бірюкова, М. Г. Вербенського, Ю. В. Бауліна, О. М. Джужі, О. Ф. Долженкова, В. Г. Кириченка, М. В. Корнієнка, С. С. Мірошніченка, Д. Й. Никифорчука, С. В. Овчинського, О. В. Погребняка, О. В. Приходька, О. В. Сав'юка, Л. Л. Фролової та ін.

Г. М. Бірюков зазначає, що одним із найефективніших напрямів протидії сучасній організованій злочинності є належно організована взаємодія [1, с. 17].

Під міжнародною взаємодією правоохоронних органів О. М. Бандурка розуміє як форму співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю, що виявляється у виконанні на підставі взаємно дозволених за національними законами і міжнародними угодами заходів з виявлення та розкриття злочинів, їх розслідування і судового розгляду, так і реалізацію вироків та інших рішень [2, с. 73].

Л. Л. Фролова зазначає, що міжнародне співробітництво держав здійснюється згідно зі Статутом Організації Об'єднаних Націй і Декларації про принципи міжнародного права, є одним із найважливіших міжнародно-правових принципів, який ґрунтуються на необхідності співпраці між ними. Цей принцип зобов'язує держави співпрацювати незалежно від їхньої політичної, економічної, соціальної та правової систем. Міжнародне співробітництво у кримінальній юстиції – це комплексний правовий інститут, який охоплює норми кримінального, кримінально-процесуального та міжнародного права [3, с. 5].

У той самий час О. Ф. Долженков пише, що реалізація принципу взаємодії протягом багатьох років залишається гострою і у деяких питаннях невирішеною проблемою із за недосконалості теоретичної розробленості та правової регламентації [4, с. 147].

В. С. Овчинський, досліджуючи боротьбу з організованою злочинністю, наголошує, що міжнародне співробітництво у цьому напрямі має здійснюватися на правовій основі, сформованій на національному, двосторонньому і багатосторонньому рівнях. В основу міжнародного співробітництва повинна бути покладена двостороння угода про підготовку кадрів, технічну допомогу з проведення заходів та обмін інформацією [5, с. 93].

С. Б. Бондар стверджує, що ця діяльність має характер прикордонного співробітництва, взаємодії у сфері вироблення узгодженої політики щодо протидії організованій злочинності (гармонізація матеріальних і процесуальних норм), оперативного співробітництва (напрями обміну інформацією між представниками органів кримінального переслідування різних країн), співробітництва у сфері кримінального переслідування злочинців і притягнення їх до відповідальності [6, с.525].

Мета роботи – окреслити нормативно-правові акти з організації міжнародної взаємодії щодо виявлення ти припинення контрабанди наркотичних засобів, що вчиняються транснаціональними, етнічними та економічними злочинними групами.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні правову основу міжнародної взаємодії з виявлення та припинення контрабанди наркотичних засобів, що вчиняються організованими злочинними угрупованнями становлять: Міжнародні конвенції ООН, які ратифікувала Україна та міжнародні угоди учасником яких є Україна, Конституція України, Кримінальний, Кримінально-процесуальний та Митний кодекси України, Закони України “Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними”, “Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів”, “Службу безпеки України”, “Про оперативно-розшукову діяльність”, Укази Президента, Постанови Кабінету Міністрів України, інші нормативно-правові акти, які становлять правову основу діяльності правоохоронних органів щодо протидії організованій злочинності.

В результаті дослідження встановлено, що постійне удосконалення нормативно-правової бази міжнародного співробітництва та подальший розвиток зв’язків між правоохоронними органами дали змогу останніми роками активніше здійснювати викриття злочинних груп, які мають міжнародні зв’язки. Практичним спростуванням т. зв. “альтернативної ідеї” є активізація з кожним роком двостороннього і багатостороннього співробітництва різних країн у галузі боротьби з незаконним обігом наркотиків. Багато держав вже офіційно домовилися, а інші розпочали переговори про обмін інформацією щодо методів і маршрутів незаконного обігу наркотиків. Зазначимо, що у багатьох державах вже розроблені механізми міжнародної взаємодії, які припускають розкриття конфіденційної інформації про товарні та фінансові потоки з метою перекриття наркотрафіків і особливо відмивання доходів від злочинної діяльності.

Україна на початку ХХІ ст. також значно посилила співробітництво у досліджуваній галузі, яке охопило різні аспекти спільної діяльності, зокрема врегулювання юридичних питань, здійснення практичних акцій, пов’язаних з конфіскацією незаконного “товару” тощо. Розширення міжнародних контактів України в умовах переходу до ринкової економіки потягло за собою зростання злочинних формувань у сфері наркобізнесу з міжнародними зв’язками. Моніторинг шляхів розповсюдження “важких” та синтетичних наркотичних засобів і психотропних речовин у середині країни та наявна оперативна інформація свідчить про те, що протягом останніх років територія України активно використовується міжнародними наркоділками не тільки для здійснення транзиту великих партій наркотиків до країн Західної Європи, але й розглядається як перспективний ринок їх збуту. До зовнішніх факторів, які впливають на формування та розвиток міжнародної взаємодії у сфері протидії міжнародному наркобізнесу, варто зарахувати:

– спрощення візового режиму у країнах Євросоюзу як наслідок збільшення міграційних потоків та активізація контрабандних потоків з азійських держав;

- розширення інтернаціональних зв'язків етнічних організованих злочинних угруповань, посилення взаємозв'язку наркобізнесу з торгівлею людьми, перехід від моноетичних злочинних формувань до поліетнічних;
- пошук міжнародними злочинними формуваннями нових ринків збути, а також маршрутів їх перевезень;
- трансформація країн транзитного переміщення наркотичних засобів до країн їх споживання;
- легалізація немедичного споживання т. зв. “легких” наркотиків у багатьох країнах Європи (Нідерланди, Іспанія);
- активне використання сучасних технологій при переробці наркосировини, переорієнтація наркотиків з наркотиків рослинного походження на синтетичні [7, с. 92].

Співробітництво держав у боротьбі з організованою злочинністю відбувається або у межах міжнародних правоохранних організацій, або на рівні двосторонніх договорів і угод. Можна виділити два види регулювання діяльності правоохранних органів у боротьбі з міжнародною злочинністю: а) договірно-правовий (або конвенційний) механізм; б) за допомогою укладання спеціальних угод та інституційних механізмів у межах міжнародних організацій. При цьому друга форма є якісно новою і вищим щаблем у співробітництві держав, важливим доповненням до системи договірних зв'язків. Виникнення міжнародних правоохранних органів і організацій є відгуком на потребу держав у постійних формах узгодження і координації спільних зусиль у визначеній галузі й у заданих межах. Між двома наведеними видами співробітництва існують постійні взаємодія і взаємозв'язок. З одного боку, міжнародні органи й організації створюються на основі відповідних міждержавних договорів, а з іншого, – у межах міжурядових організацій розробляються і приймаються нові, та змінюються або доповнюються чинні угоди, а інколи створюються органи з контролю їх виконання [8, с. 12].

Щодо міжнародного співробітництва у сфері оперативно-розшукової діяльності, найефективніше воно здійснюється з державами СНД. Правовою основою такого співробітництва є утвіда про співробітництво на рівні міністерств (ВМС) Азербайджанської Республіки, Республіки Вірменія, Республіки Білорусь, Республіки Грузія, Республіки Казахстан, Республіки Киргизстан, Республіки Молдова, Російської Федерації, Республіки Таджикистан, Туркменістану, Республіки Узбекистан, України і Естонської Республіки – майже усіх республік колишнього СРСР.

Відповідно до ст. 1 цього документа сторони з метою вироблення спільних заходів протидії незаконному обігу наркотиків здійснюють співробітництво у таких формах:

а) обмін оперативно-розшуковою інформацією про: конкретні факти, події та осіб, що причетні до міждержавного наркобізнесу; транспортні засоби, вантажі, поштові відправлення, маршрути, що використовуються під час міждержавного незаконного обігу наркотиків;

б) проведення за запитами сторін оперативно-розшукових заходів та процесуальних дій по справах про злочини, що пов'язані з наркотиками, зокрема здійснення безперервного оперативного спостереження за переміщенням збуvalьників наркотиків, які мають міждержавні зв'язки;

в) здійснення погоджених заходів (операций) з перекриття каналів незаконного переміщення наркотиків, включаючи проведення контрольованих поставок;

г) надання допомоги у галузі боротьби з відмиванням грошей, що отримані унаслідок злочинної діяльності, пов'язаної з незаконним обігом наркотиків;

д) відповідно ст. 2 вказаної Угоди, для здійснення спільних оперативно-розшукових та інших заходів, Сторони у необхідних випадках створюють спільні групи та забезпечують безпеку осіб, які беруть участь у цих операціях.

Д. Й. Никифорчук, О. П. Стрільців та інші учені зазначають, що у Типовій методиці для співпраці працівників правоохранних органів держав-учасниць СНД з виявлення контрабанди наркотичних засобів, є спільне проведення операції “Міжнародна контрольована поставка”, де визначені основні етапи контрольованої поставки: а) збір оперативної інформації про контрабанду наркотичних засобів та (або) проведення розшуково-пошукових заходів щодо виявлення фактів незаконного транспортування наркотичних засобів; б) документування факту незаконного транспортування вказаних засобів, що передбачає проведення усього комплексу дій, пов'язаних з

оглядом місця події, виявлення та фіксації слідів злочинної діяльності, причетних до незаконного обігу осіб, оформлення відповідної документації процесуального значення; в) реалізація заходів із забезпечення негласного контролю за переміщенням забороненого вантажу та осіб, які його супроводжують, на маршруті слідування до адресата; г) затримання отримувача вантажу та викриття максимально повної кількості осіб, причетних до протиправної діяльності [9, с. 336; 10, с. 336].

Як правило, контрольовану поставку наркотичних засобів здійснюють оперативні підрозділи МВС, СБУ, ДМСУ. Порядок проведення контролюваної поставки визначається Митним кодексом України і відповідним нормативно-правовим актом (поліції України, Служби безпеки України, Міністерства доходів і зборів України, погодженим із Генеральною прокуратурою України.

Універсальною формою такої співпраці стало членство України у межах Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерполі. У процесі вивчення вдалося виокремити такі основні форми співробітництва держав (із залученням Інтерполу), які використовуються у протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів:

- обмін оперативно-розшуковою та іншою правовою інформацією (85,4 %);
- спільне проведення спеціальних операцій з перекриття наркотрафіків та заходів з профілактики, виявлення та розслідування вказаних злочинів (45,6 %);
- розшук і затримання злочинців на підставі договірних відносин або разових звернень однієї держави до іншої (34,5 %);
- видача злочинців іншій державі або міжнародному органу для карного переслідування (24,8 %);
- спільне вивчення причин та інших проблем злочинності, а також обмін досвідом роботи поліцейських та інших органів (27,5 %).

Прикладом співробітництва у цьому напрямку може бути участь співробітників оперативних підрозділів України у проведенні постійної регіональної комплексної оперативно-профілактичної операції “Канал”, яка проводиться з метою перекриття шляхів контрабанди наркотичних засобів і психотропних речовин в Україну з 16 по 21 грудня 2012 року. До участі у локальній операції були залучені компетентні антинаркотичні органи, органи внутрішніх справ, прикордонні і митні органи Вірменії, Білорусі, Казахстану, Латвії, Литви, Польщі, Росії, України, Фінляндії, Швеції, Естонії, підрозділи фінансових розвідок Білорусі, Казахстану, Росії, а також представників Інтерполу і відділу стратегічних питань поліцейської діяльності ОБСЄ. Усього у межах операції з незаконного обороту вилучено близько 3 т наркотиків, з них: більше 3 кг наркотичних засобів синтетичного походження, 1 кг опію, 2749 кг марихуани, 2 кг гашишу, 17 кг геройну, 111 г кокаїну, 8 т дикоростучого маку, а також більше як 38 кг прекурсорів [11, с. 34].

Необхідно зауважити, що основний механізм реалізації міждержавних багатосторонніх і двосторонніх договорів з питань кримінального судочинства регламентувався Інструкцією про порядок виконання європейських конвенцій з питань кримінального судочинства, затвердженою спільним наказом Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Верховного Суду України, Державного департаменту України з питань виконання покарань від 29 червня 1999 р. № 34/5/22/130/512/326/73 та зареєстрованою у Міністерстві юстиції України 7 липня 1999 р. за № 446/3739. Із прийняттям у 2012 р. Кримінального процесуального кодексу України механізм реалізації взятих на себе міжнародно-правових зобов’язань, наблизений до норм ратифікованих Україною міжнародних договорів, було передбачено на національному рівні [8, с. 6].

Оскільки завдання виявлення та викриття транснаціональних, етнічних і економічних організованих груп, що вчиняють контрабанду наркотичних засобів, покладені на оперативні підрозділи МВС, СБУ та ДФСУ, то на перший план виходить проблема удосконалення як внутрішньої взаємодії правоохранних органів України, так і зовнішньої їх взаємодії з міжнародними правоохранними структурами.

На нашу думку, чинне нормативне регулювання діяльності оперативних підрозділів МВС, СБУ та ДФСУ України з виявлення і викриття транснаціональних, етнічних і економічних організованих груп, що вчиняють контрабанду наркотичних засобів, необхідно вважати недостатнім за таких підстав: у них відсутні норми про форми обміну оперативною інформацією з органами поліції іноземних країн, особливо держав далекого закордоння; не розкрито поняття та порядок проведення міжнародних операцій, контролюваних постачань чи інших операцій; відсутні норми, що закріплюють рівні та повноваження посадових осіб зазначених органів (за винятком контролюваних постачань) у вирішенні конкретних питань міжнародного співробітництва – на рівні СНД та держав далекого закордоння; не акцентується увага про пріоритетність у міжнародному співробітництві, насамперед з державами-наркотрафіками.

Дослідження призводять до висновку, що для оптимізації організації боротьби з міжнародним наркобізнесом та приведення її системи до європейських правових стандартів і практики, що склалася, необхідне додаткове нормативне регулювання і висвітлення таких питань:

- впорядкування та закріплення суб'єктів міжнародного співробітництва у сфері ОРД, боротьби з організованою злочинністю, наркобізнесом, відмиванням грошей з державних органів, уповноважених здійснювати ОРД (сьогодні зазначене питання не впорядковане);
- регламентація взаємовідносин оперативних підрозділів України за кордоном та акредитованими в Україні офіцерами зв'язку – представниками правоохоронних органів іноземних держав;
- закріплення форм взаємодії міжнародного співробітництва у сфері оперативно-розшукової діяльності;
- організація і тактика проведення міжнародних спеціальних операцій, контролюваного постачання та електронного спостереження;
- закріплення координатора у сфері ОРД під час проведення спеціальних операцій за участі оперативних підрозділів кількох державних органів, що здійснюють ОРД;
- питання фінансового забезпечення оперативно-розшукових заходів тощо.

Висновки. Виявлення транснаціональних, етнічних та економічних організованих злочинних груп, що вчиняють контрабанду наркотичних засобів, забезпечене необхідністю повного інформаційного забезпечення за допомогою налагодження зовнішньої взаємодії з правоохоронними органами і поліцейськими організаціями іноземних держав, тому що сьогодні наркобізнес визначається як окремий напрямок організованої злочинності і злочинці використовують різні міжнародні злочинні зв'язки як для вчинення злочинів, так і для відмивання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів. Така взаємодія організовується на основі міжнародних правових актів (Конвенцій ООН) та міждержавних договорів, які ратифіковані Україною. Універсальною формою такої співпраці є членство України у межах Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерпол. Незважаючи на зазначений перелік нормативних актів, які регламентують міжнародну взаємодію, вони потребують постійного удосконалення.

1. Бірюков Г. М. Стратегічні й тактичні основи протидії наркобізнесу в Україні / Г. М. Бірюков // Міжнародне співробітництво у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів і психотропних речовин: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. – Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2007. – С. 16–21. 2. Бандурка О. М. Інтерпол: Міжнародна організація кримінальної поліції: наук.-практ. посіб. / О. М. Бандурка. – Харків: Держ. спеціалізоване вид-во “Основа”, 2003. – 324 с. 3. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження: наук.-практ. посіб. / С. М. Блажівський, І. М. Коз'яков, О. М. Толкаченко, С. С. Мірошніченко, О. В. Приходько, О. В. Ведро, В. В. Мухін, О. В. Сапін, А. П. Слободян, А. О. Штанько; за заг. ред. Л. О. Фролової. – К.: Алерта, 2013. – 348 с. 4. Долженков О. Ф. Інфраструктура організованої економічної злочинності. – Одеса: НДРВ ОБІ, НАВС, 2002. – 254 с. 5. Основы борьбы с организованной преступностью: моногр. / Под ред. В. С. Овчинского, В. Е. Эминова, Н. П. Яблокова. – М.: “ИНФРА. М”, 1996. – 400 с. 6. Міжнародна поліцейська енциклопедія: / у 8 т. / В. В. Черней, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшиченко, Ю. І. Римаренко. – К.: Amika, 2014. – Т. VIII: Інформаційно-

аналітична, освітня та наукова діяльність, психологічні засади поліцейської школи, міжнародне співробітництво. – 1132 с. 7. Інформаційний бюлєтень Ради національної безпеки і оборони України. – 2012. – К.: РНБО. – № 1. – 185 с. 8. Бандурка О. М. Інтерпол: Міжнародна організація кримінальної поліції: наук.-практ. посіб. / О. М. Бандурка. – Харків: Держ. спеціалізоване вид-во “Основа”, 2003. – 324 с. 9. Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т. / відп. ред.: В. В. Коваленко, Є. М. Моисеєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. – Т. 6: Оперативно-розшукування діяльності поліції (міліції). – К.: Аміка, 2009. – 1128 с. 10. Теория оперативно-розыскной деятельности: учеб.; под ред. К. К. Горяннова, В. С. Овчинского, Г. К. Синилова, А. Ю. Шумилова. – М.: ИНФРА, 2006. – 832 с. 11. Аналітична довідка про стан протидії незаконному обігу наркотиків упродовж 2010-2013 рр.: стан та тенденції. – К.: РНБО України, 2014. – 40 с.

REFERENCES

1. Birjukov G. M. Stratehichni y taktychni osnovy protydiyi narkobiznesu v Ukrayini [International cooperation in combating illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances]. Dnipro. Dniprop. derzh. un-tvnutr. sprav Publ. 2007. pp. 16–21.
2. Bandurka O. M. Interpol: Mizhnarodna orhanizatsiya kryminal'noyi politsiyi: Nauk.-prakt. posibnyk [International Criminal Police Organization]. Kharkiv. Derzh. specializovaneyd-voOsnova Publ. 2003. 324 p.
- 3 Mizhnarodne spivrobitnytstvo pid chas kryminal'noho provadzhennya: nauk.-prakt. posib. [International cooperation in criminal proceedings]. S. M. Blazhivskyj. I. M. Kozjakov. O. M. Tolkachenko. S. S. Miroshnichenko. O. V. Pryhodko. O. V. Vedro. V. V. Muhin. O. V. Sapin. A. P. Slobodjan. A. O. Shtanko. zazag. red. L. O. Frolovoi. Kyiv. Alerta Publ. 2013. 348 p.
4. Dolzhenkov O. F. Infrastruktura orhanizovanoyi ekonomichnoyi zlochynosti. [Infrastructure organized economic crime]. Odesa. NDRV OBI. NAVS Publ. 2002. 254 p.
5. Osnovy bor'by s orhanyzovannoyu prestupnost'yu. Monohrafyya [The basis of the fight against organized crime]. Pod red. V. S. Ovchynskogo. V. E. Emynova. N. P. Jablokova. Moskva. YNFRA. M Publ. 1996. 400 p.
6. Mizhnarodna politseys'ka entsyklopediya [International Police Encyclopedia]. U 8 t. T. VIII. Informacijno-analitychna, osvitnja ta naukovadzialnist. psyhologichnizadasypolicejskoishkoly. mizhnarodnespivrobitnyctvo. V. V. Chernej. V. Ja. tacij. Ju. S. Shemshuchenko. Ju. I. Rymarenko. Kyiv.: Atika. 2014. 1132 p.
7. Informatsiyny byuleten' Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrayiny. [Bulletin of the National Security and Defense of Ukraine]. Kyiv. RNBO Publ. 2012. Vol. 1. 185 p.
8. Bandurka O. M. Interpol: Mizhnarodna orhanizatsiya kryminal'noyi politsiyi: Nauk.-prakt. posibnyk [International Criminal Police Organization]. Kharkiv. Derzh. specializovaneyd-voOsnova Publ. 2003. 324 p.
9. Mizhnarodna politseys'ka entsyklopediya: [International Police Encyclopedia]. u 10 t. vidp. red. V. V. Kovalenko. Je. M. Moisjejev. V. Ja. Tacij. Ju. S. Shemshuchenko. T. 6. Kyiv. Atika Publ. 2009. 1128 p.
10. Teoriya operativno-rozysknoi deyatel'nosti. [Theory of operational-search activity Theory of operational-search activity]. Moskva. INFRA Publ. 2006. 832 p.
11. Analytichna dovidka pro stan protydiyi nezakonnemu obihu narkotykiv uprodovzh 2010-2013 rr.: stan ta tendentsiyi [Analytical Note on the state of combating drug trafficking during the years 2010-2013.: Status and Trends]. Kyiv. RNBO Ukrayiny Publ. 2014. 40 p.

Дата надходження: 02.03.2017 р.